

MEGYE NAP 2019 K BÁC-SKISKUN MEGYE

Bemutattuk megyénket

A térség egyik legrégebbi hagyományokra visszatekintő gasztronómiai fesztiválja, a **XXI. Kiskunfélegyházi Libafesztivál** adott helyszínt szeptember 6-7-én a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat tavaly elindított rendezvényso-rozatának, a **MEGYENAPOK**nak.

(Folytatás a 3. oldalon.)

TOP HÍREK

2019 A SZALAGÁTVÁGÁSOK ÉVE BÁC-SKISKUNBAN

Mindannyiunk nagy örömére az utóbbi hónapokban szinte minden hétre jutott egy-egy beruházás átadása megyénk valamely településén. Térségünk helyi önkormányzatai, egyházi és nonprofit szervezetei több mint 500 sikeres pályázatot nyújtottak be az elmúlt 5 évben a megyei TOP források-ra, melynek köszönhetően összesen több mint 70 milliárd forint támogatást kaptak. Szeptemberig közel száz fejlesztés zárult le sikeresen, de Bács-Kiskun megye valamennyi településén elindult legalább egy beruházás.

(Folytatás a 3. oldalon.)

A lehetőség a kezünkben

Október 13-án szűkebb környezetünk, településünk és Bács-Kiskun megye jövőjéről dönthetünk. Az egyik szavazólapon a polgármester-jelöltek közül választhatunk, egy másikon helyi önkormányzati képviselőre voksolhatunk, a harmadikon pedig pártra szavazhatunk. A pártok a kapott szavazatok arányában delegálhatják a listájukon szereplő jelölteket a megyei közgyűlésbe.

**DÖNTSÜNK KÖZÖSEN
AZ ELKÖVETKEZŐ
5 ÉVRŐL!
JÖJJÖN EL ÉS SZAVAZZON ÖN IS
OKTÓBER 13-ÁN!**

Ajánló

Agárlogisztikai központ létesül Já-noshalmán megyei TOP keretből

Hűtőház és feldolgozóüzem épül Jánoshalmán 2. oldal

Az átadók éve

Az elmúlt évek TOP fejlesztéseinek összefoglalója 3. oldal

Mérlegen a víz

Egy tanulmány és annak eredményei 4. oldal

**Bor - Mámor -
Bács-Kiskun**

A megyei borturizmus múltja, jelene és jövője 5. oldal

Láthatatlan óriások

A Helyi Arcok programsorozat állomásai 6. oldal

A mi lengyeleink

A lengyel katonák befogadásának 80. évfordulója 7. oldal

Megyei értékek

Oklevéllel díjaztuk megyénk kiválóságait 8. oldal

**Nálam mindig félig
tele van a pohár**

Interjú a megyedíjas Endrődi Ferencsel 9. oldal

**Karapancsai
Kastély**

A vadászok és természetkedvelők paradicsoma 10. oldal

**Legendák
felkutatása**

Már javában készül Bács-Kiskun mesekönyve 11. oldal

Adamik Ferenc

A kosárlabda egyik élő legendájával beszélgettünk 12. oldal

Fellendülést hozhat az új atomerőmű Bács-Kiskun megyében is

A hazai energiamix kialakításában fontos szempont, hogy a lakosság olyan forrásból jusson villamos energiához, amely környezetbarát, hiszen közös célunk az, hogy óvjuk élőhelyünket. A Paks II. projekttel Magyarország célja, hogy az új atomerőmű révén, hosszú távon, szén-dioxid kibocsátástól mentesen, nagy mennyiségben tudjon olcsó áramot előállítani.

A Paks II. projekt a Dunán innen és túl egyaránt nagy jelentőséggel bír. Az új atomerőművi blokkok létesítése az évszázad ipari beruházása Magyarországon. Sok szempontból hoz fellendülést a térség életébe. Egyrészt segíti, hogy az ellátásbiztonság szempontjából aggályos energiamportunk csökkenjen, hiszen pótolja a 2030-as években üzemideje végén leálló Paksi Atomerőmű jelenleg üzemelő négy blokkja által előállított energiát. Mindezt pedig környezetbarát módon teszi, hiszen nem bocsát ki a klímaváltozásért felelős üvegházhatású gázokat, egyúttal alaperőműként termel, azaz biztosítani tudja a kiegyensúlyozott energiaellátást napszaktól és időjárási körülményektől függetlenül. A Paks II. projekt nemrég új szakaszba lépett, ugyanis megkezdődött a blokkok kivitelezéséhez szükséges irodaházak, szerelőcsarnokok, raktárak kialakítása.

Már maga a projekt is rengeteg munkahelyet teremt, hiszen a beruházásban, csúcsidőben csaknem 8000 fő dolgozik majd. Emellett a projekt gazdaságélénkítő hatása is kiemelkedő, hiszen számos gyártó- és szolgáltató vállalatnál a kapcsolódó feladatoknak köszönhetően, további 10-15 ezer munkahely létesülhet országwide, így Bács-Kiskun megyében is. Mindezek nyomán a településfejlesztésben további élénkülés várható.

A lakosság és a településvezetők által évek óta szorgalmazott **Kalocsát Pakssal** összekötő híd megvalósításán jelenleg is dolgoznak a szakembe-

rek. A híd kivitelezése 2020-ban megkezdődhet.

Az infrastruktúra, kiemelten az úthálózat felújítása szintén fontos lépés. Megújul többek között az 51. számú főút Kalocsa-M9 gyorsforgalmi út közötti, valamint Kalocsa belterületi szakasza, az M9 gyorsforgalmi út és **Baja** közötti elkerülő út épül, felújítják a **Dunapataj** és **Foktő** közötti szakaszt, és további több kilométernyi út felújítása, kivitelezése várható a közeljövőben.

A szolgáltatási szektorban szintén növekedéssel lehet számolni: rengeteg vendégmunkás érkezik majd a projekt térségébe, akiknek többek között gondoskodni kell az elszállásolásáról. Erre a célra alkalmas lehet a kalocsai laktanya is, ahol csaknem 1500 embernek tudnak majd szállást biztosítani. Mindez magával hozza az egészségügyi szolgáltatások javulását is, továbbá nagyobb lesz az igény a helyi termékekre, a kis- és közepes vállalkozások egyaránt érezni fogják a keresletnövekedést. Az itt dolgozó vendégmunkásoknak szükségük lesz egyebek mellett ételre, fodrászra, ruhaneműre, egyúttal kikapcsolódási lehetőségekre is. Sőt, mindebből a nyelvtanárok is profitálhatnak, hiszen a legalább alapfokú nyelvtudás segítheti a vállalkozókat a még hatékonyabb érvényesülésben. A Paks II. beruházás tehát számos területen hoz élénkülést, amely az egész térségben érzékelhető lesz.

Forrás: Paks II. Atomerőmű Zrt., www.paks2.hu

„BÁCS-KISKUNBAN ITTHON VAGY!” ÖSZTÖNDÍJPROGRAM

Közös érdekek mentén

A „Bács-Kiskunban itthon vagy!” ösztöndíjprogram az elmúlt három félévben rengeteg szorgalmas diáknak nyújtott anyagi támogatást tanulmányaikhoz. Az Európai Unió forrásból finanszírozott pályázat keretén belül még két félévig jelentkezhetnek a diákok az ösztöndíjra, de ezen időszakot követően sem fog e remek kezdeményezés a feledés homályába veszni.

A program indulásakor 157 millió forint állt a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat rendelkezésére, hogy segítse tanulmányai elvégzésében az itt élőket, és piacépítő szakma birtokában az első munkahelyi tapasztalatokat megyénkben szerezzék meg. A program kidolgozása során mindig is fontos szempont volt az, hogy a helyi vállalkozásoknak jól képzett munkaerőt biztosítson, ezért a támogatandó szakmák meghatározásánál a piaci igények kerültek középpontba. Azok a fiatalok jelentkeztek a programra, akik a pályázat célterületén, azaz **Kiskunmajsa, Solt, Tiszakécske** és **Kunszentmiklós** térségében rendelkeznek lakóhellyel. Az eddigi három félévben 473 pályázó nyert 109 millió forint összegű támogatást, mellyel megyénk fiataljainak nyílt lehetősége tanulmányaik befejezésére és álmaik valóra váltására. A támogatás fejében a fiatalok azt vállalták, hogy az első munkahelyük Bács-Kiskunban lesz, legalább a támogatás időtartamával megegyező ideig.

Annak érdekében, hogy minél többen vehessék igénybe a támogatást a megyei önkormányzat többször módosította a kiírást, mely során mindig szem előtt tartotta azokat az észrevételeket, melyeket a pályázók, az érintett települési önkormányzatok, illetve a tanintézmények jeleztek. Ennek eredményeként nőtt a jelentkezők életkorának felső határa, a levelező, illetve esti tagozaton tanulók, valamint a felnőtt képzés keretein belül szakmát szerzők is támogatásban részesülhetnek. Nagy előrelépés volt, hogy a pályázók egész Bács-Kiskun megyében el-

helyezkedhetnek a későbbiekben. A támogatható szakmák listája is folyamatosan bővült, szintén a javaslatoknak köszönhetően.

A megyei önkormányzat az elkövetkezendő időszakban is kiemelt feladatának tekinti, hogy a

térségünkben tevékenykedő vállalkozásokkal összefogva életben tartsa az ösztöndíjprogramot. A cél egy olyan feltételrendszer kidolgozása, amelyben a cégek és a diákok érdekei találkoznak. Az ösztöndíjprogram továbbfejlesztése folyik. Legfontosabb feladat a program teljes megye területére való kiterjesztése, hogy azok a diákok is pályázhassanak, akiknek lakóhelye jelenleg nem esik a pályázat által támogatott földrajzi területre.

Debreceni Vanda

Agrárlogisztikai központ épül Jánoshalmán megyei TOP keretből

Jánoshalma térsége Bács-Kiskun egyik többszörösen hátrányos helyzetű területe. Ennek ellenére - vagy éppen ezért -, az itt élők munkája, tenni akarása példaértékű a kedvezőbb lehetőségekkel bíró települések számára is.

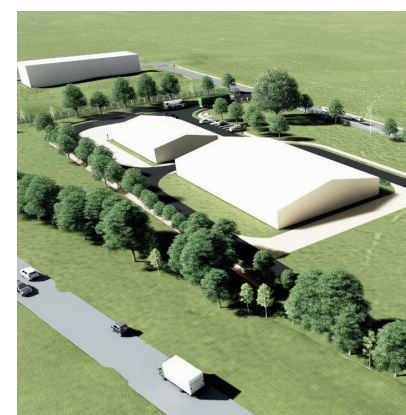
Bácska fekete földje és a Kiskun-ság homokjának találkozásánál a térség gazdálkodói kiválóan alkalmazkodtak a környezeti viszonyokhoz. A napsütéses órák ma-

gas száma és az éjszakai lehülés mértéke egyedülálló zamatot kölcsönöz a gyümölcsök számára. A tájfajta megfelelő kiválasztása, a gondos termesztéstechnológia és a korszerű feldolgozási eljárások biztos alapot nyújtanak a sikeres értékesítéshez.

Ehhez járul hozzá az új agrárlogisztikai központ, amely az egykori jánoshalmi laktanya helyén kialakított iparterületen, 900 millió forintos pályázati támogatással épül. A minden igényt kielégítő központban hűtőház és feldolgozó üzem is a gazdák rendelkezésére áll majd, a térség kiváló minőségű termékeit innen indítják a vevők felé.

A beruházás eredményeként, a biztonságos logisztika segítségével a termelők kiszámíthatóbb módon tervezhetik az éves tevékenységüket, mellyel növelik a térség népességmegtartó erejét is.

Sipos Sándor

MEGYE NAP 2019 K

(Folytatás a címlapról.)

Igazi színes, megyei forgatagba csöppenhetett az, aki ellátogatott a **megyei önkormányzat** sátraihoz a péntek délutántól szombat estig tartó programok során. Ilyen még nem volt: a két nap alatt a megye mind a **11 járása** bemutatkozott a **Kossuth utcán**. A kiállítói sátrakban a térség valamennyi tájegysége megmutatta magát: a kiállítók kézművesbemutatókkal, látványfőzéssel, helyi termék kóstolókkal, féltve őrzött értékeik kiállításával és hamisítatlan vendégszeretettel várták a vendégeket.

Pénteken a libafesztivál kísérőprogramjaként a **Móra Ferenc Művelődési Központban** a **Nemzeti Művelődési Intézet**tel karöltve szakmai konferenciát tartott a megyei önkormányzat „A hungarikum mozgalom és a kulturális gazdaságfejlesztés kapcsolata” címmel. Emellett megyei értéktár kiállítás is nyílt,

BÁCS-KISKUN MEGYE

Bemutattuk megyénket

bizonyította: ez az értékmegőrző és identitás erősítő munka nem csak kötelesség, de fele-

lő érzés és nagy öröm is egyben. Mindannyiunknak.

Várkonyi Éva

TOP HÍREK

2019 A SZALAG-ÁTVÁGÁSOK ÉVE BÁCS-KISKUNBAN

(Folytatás a címlapról.) Bács-Kiskun megye számunkra, itt lakóknak nem csupán országunk egyik térsége. Nekünk sokkal több annál: a hely, ahol nevelkedtünk, tapasztalatokat, élményeket szereztünk, családot alapítottunk. Itt képzeljük el gyermeink és unokáink jövőjét is. Ezért a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat kiemelten fontosnak tarja, hogy támogassa a térség fejlődését és segítse az itt élő emberek mindennapjait. Az elképzelések megvalósításához a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program, a legtöbbször csak TOP-ként emlegetett megyei program biztosít lehetőséget és forrást. Ebből a támogatásból a megye valamennyi településén, térségünk egészére kiterjedő fejlesztések látnak napvilágot.

A korszerűsítések révén számos építési beruházás, képzési és foglalkoztatási program vette kezdetét. Emelkedik térségünk turisztikai adottságainak színvonala: varázslatosabbá válnak épített és természeti helyszíneink, új múzeumok, látogatóközpontok jönnek létre, színesebbé válnak rendezvényeink, fejlődnek természetes fürdőhelyeink, új tematikus utak épülnek, a meglévők pedig korszerűbbé válnak. Számos helyen jön létre kerékpárút vagy kerékpározásra alkalmas út, mintegy 60 kilométer hosszan. Nő a zöldterületek aránya a városokban, parkosítások és faültetések zajlanak.

Mindezek mellett a települések is épülnek, szépülnek. Az eddigiekhöz képest magasabb színvonalon, modernebb körülmények között vehetők igénybe az egészségügyi alapszolgáltatások. Megújulnak, korszerű eszközökkel gazdagodnak a háziorvosi, fogorvosi rendelők, a védőnői szolgálatok és az egészségügyi ellátás. Önkormányzati tulajdonú épületek – polgármesteri hivatalok, könyvtárak, bölcsődék, óvodák, iskolák, szociális szolgáltató házak, kulturális terek, orvosi rendelők - energetikai fejlesztése indult meg és folyik gőzerővel. Korszerűsödnek a csatornahálózatok és záportárolók épülnek. Számos projektnek köszönhetően közösségfejlesztő programok szerveződnek, melyekben nem csupán az önkormányzatok, hanem civil szervezetek, önkéntesek és a helyi vállalkozások is részt vesznek.

Bács-Kiskun megye valamennyi településén épül, megújul a TOP támogatásával egy-egy épület, út vagy városrész, mely mérföldkövet jelent a kis- és nagyközségek számára egyaránt. Bács-Kiskun megye települései példaértékű módon fordították az itt élők javára a TOP-ban rendelkezésre álló uniós, és a hozzá kapcsolódó hazai forrásokat. Így a helyi közösségek által leginkább várt fejlesztések kelnek életre.

Debreceni Vanda

A 2019-ES ÉV MEGYEI DÍJAZOTTAI

Bács-Kiskun Megyeért Díj
Endrődi Ferenc Pál, Akasztó

Bács-Kiskun Megye Gazdaságáért Díj
Dabasi Gábor, Kecskemét
Dr. Horváth Sándor, Kiskunfélegyháza

Bács-Kiskun Megye Vidékfejlesztéséért Díj
Dr. Gyovai Viola, Kecskemét
Madari Örs Jenő, Kecskemét

Bács-Kiskun Megye Turizmusáért Díj
Tiszaparti Termálfürdő Kemping és Étterem Kft., Tiszakécske

Bács-Kiskun Megye Egészségügyéért Díj
Dr. Danis Imre, Solt
Gorzás Imréné, Csólyospálos
Dr. Völgyes Attila, Kunszentmiklós

Bács-Kiskun Megye Tudományos Életének Fejlődéséért Díj
Szabó Attila, Kecskemét

Bács-Kiskun Megye Közigazgatásáért Díj
Dr. Havassy Sándor, Kecskemét
Ódor László, Kiskunfélegyháza

Bács-Kiskun Megye Kultúrájáért Díj
Huzsvay György, Vaskút
Dr. Petz Gábor, Baja
Vicsek János, Bácsalmás

Bács-Kiskun Megye Ifjúságának Neveléséért Díj
Horváth Attila, Tass
Kocsisné Móczár Julianna, Kiskunfélegyháza
Maróti Pál István, Tiszaalpár

Bács-Kiskun Megye Lakosságának Védelméért Díj
Dr. Bátori Gábor, Kecskemét
Dobó Szilveszter, Kiskunmajsa
Gallai József, Bácsalmás

Bács-Kiskun Megye Közösségfejlesztéséért Díj
Ambrus Lajos, Ballószög
Harcosné Rab Rita, Baja
Tóth Gyuláné Jóború Éva, Kunszentmiklós

Bács-Kiskun Megye Nemzetiségeiért Díj
Kuluncsics Márkné, Csikéria
Ifj. Kunhegyesi Ferenc, Kiskőrös

Év Polgármestere Bács-Kiskun Megyében Díj
Fülöp Róbert, Kiskunhalas
Lehoczki Ferenc, Soltvadkert
Suhajda Antal, Akasztó

Bács-Kiskun Megye Sportjáért Díj
Adamik Ferenc, Kecskemét
Pesti Márton, Fülöpháza

Bács-Kiskun Megye Nemzetközi Kapcsolataiért Díj
Csik László, Kecskemét

Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés Elnökének Kitüntető Díja
Kicsiny László, Szeged
Dr. Bankó Ágnes, Kecskemét

Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés Elnökének Kitüntető Oklevele
Bartus Lajos, Jakabszállás
Herczeg Lili Mónika, Kecel
Mészáros László, Jászszenztlászló

Öt év távlatában...

Az idei évben lezárul egy önkormányzati ciklus, így óhatatlanul is összegezzük az elmúlt öt esztendő történéseit. A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzatnál eddig eltöltött kilenc év során, melyből négy évig alelnökként tevékenykedtem, az egyik legnagyobb élményem az, hogy a megyében rengeteg szenzációs embert ismerhettem meg és olyan tapasztalatokat szereztem, melyek örök emlékként maradnak meg bennem.

Úgy gondolom, hogy a mi megyénk igazán rendkívüli. Nyitott, békés, vállalkozó kedvű emberek lakják. Mivel ebben a megyében él a legtöbb nemzetiség, így az elfogadás, a megértés, az egymáshoz való kötődés a helyiek mindennapjainak szerves részévé vált. Ettől válik valóban otthonná ez a térség. Otthonná, ahol igazán szabadok és boldogok lehetünk. A megyei önkormányzat szlogenje is ezt tükrözi: „**Bács-Kiskun boldoggá teszi!**”

Mire is gondolok pontosan? Úgy vélem, hogy megyénkben

rengeteg olyan esemény van, amely lehetőséget ad arra, hogy valódi közösségi élményekkel gazdagodjunk. A megyei önkormányzat is támogatta a helyi közösségek kezdeményezéseit. Számtalan kulturális rendezvényhez csatlakoztunk, helyi és megyei értékeket gyűjtöttünk és felhívtuk a figyelmet hagyományaink sokszínűségére. Büszke vagyok arra is, hogy elindítottunk egy megyei ösztöndíj pályázatot is a szakképzésben résztvevők számára, melynek mottója: „**Bács-Kiskunban itthon vagy!**”.

Emellett fontosnak tartom kiemelni a beruházásokat is. Bács-Kiskun megyében több mint 63 milliárd forint jó felhasználását bízták a megyei önkormányzatra, s ezt óriási munkával egyeztetttük le a 118 településsel, hogy valóban a számukra fontos fejlesztések történjenek meg. A megyei közgyűlés úgy döntött, hogy ebből a forrásból valamennyi településen legyenek fejlesztések. A több mint 400 megyei projekt között óvodák, bölcsődék, iskolák, egészségügyi és szociális intézmények, önkormányzati épületek, kerékpárutak és ipari parkok épülnek vagy újulnak meg.

A települések munkájának segítésére több mint 40 új, fiatal szakembert alkalmaztunk, hogy a projektek mindenhol gördülékenyen megvalósulhassanak.

Megyénk polgármestereivel igazán gyümölcsöző kapcsolatot sikerült kialakítanom. Úgy gondolom, hogy településeink élén

valóban elhivatott vezetők állnak, akik nap mint nap azért dolgoznak, hogy segítsék a helyi lakosok életét.

Rideg László, elnök

Fesztiválok tudatosan

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó, szemléletformáló Interaktív Klímasátor kiállítással részt vett a július első hétvégéjén, **Tiszaalpáron** rendezett Alpárfeszt zenei fesztiválon. A szervezők a változatos kínálat mellett, kiemelt figyelmet fordítottak a környezettudatos megoldások alkalmazására is.

Napjaink egyik fontos feladata környezetünk védelme, az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése, az alkalmazkodás hatékony formáinak meghatározása. Ebben jut szerep az egyének, szakmai szervezetek, önkormányzatok és az állam számára is.

Az együttműködések szép példája a közösségi események átgondolt rendezése, a megfogalmazódott elvek mindennapi gyakorlatba ültetése. A minőségi borok kultúrált fogyasztásához napjainkban elengedhetetlen igényként társul az üvegpohár, és a nyári sörfesztiválokon is már-már divattá vált a rendezvény jelképével díszített, emlékként hazavihető üvegpohár, vagy a visszaváltható re-pohár.

Megyeinkben is egyre népszerűbbek a helyi erőforrásokra alapozott, minél kisebb környezetterheléssel járó rendezvények. A nagyobb városok – mint például Kecskemét és Baja –, mellett már a kisebb településeken is teret nyert

a fesztiválok tudatos szervezése, ahogyan Tiszaalpáron is. Hiszen a látogatók már nem csak a tartalmi kínálat, hanem a szolgáltatások alapján is mérlegelnek, döntenek a részvételről.

Az Alpárfeszt szervezői a zenei kínálat sokszínűségén túl, kiemelt figyelmet fordítottak a környezettudatos megoldásokra. A terület kialakításakor nagymértékben alkalmazkodtak a táji adottságokhoz, a Tisza-mente élőhelyéhez. Az eseményen a visszaváltható re-pohár mellett a műanyag palackos üdítőket is betétdíjasan forgalmazták, szelektíven gyűjtötték a hulladékot, és friss alapanyagokból, helyben készültek az ételek is.

Az Interaktív Klímasátor szervesen illeszkedett a tudatos szemléletű fesztivál tematikájához. Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésének lehetséges módjait és az alkalmazkodás hatékony megoldásait bemutató kiállítás számos látogatót vonzott. Sokan osztották meg a tapasztalataikat, fogalmazták meg véleményüket. A legnagyobb sikere ezúttal is a bohókás napelemes bogaraknak volt, de maradt idő a komoly kérdéseket boncolgató totószelvény kitöltésére is, a helyesen válaszolók között környezettudatos nyereményeket sorsoltak ki.

A közösségi rendezvényeken helye van a tudatos gondolkodásnak és a felelős magatartásnak is, mindig mérlegeljünk a kínálatból, válasszunk a jó gyakorlatok alapján. Ne feledjük: „A Földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön”.

Sipos Sándor

Mérlegen a víz

A **Duna-Tisza Közi Homokhátság** sivatagosodása és vízpótlásának kérdése évtizedek óta foglalkoztatja a szakembereket. Számos tanulmány született a terület lehetséges vízpótlásával kapcsolatban, azonban csak kevés munka tárta fel részletesen azt, hogy jelenleg mekkora mennyiségű vizet lehetséges visszatartani a területen.

A Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács koordinációja alatt készült el az a tanulmány, mely felmérte a térség vízkészleteit annak érdekében, hogy a későbbi vízpótlás tervezésének alapjául szolgáljon. A fenntartható vízgazdálkodásnak alaptétele, hogy mielőtt kívülről származó vizeket kormányzunk a hátságra, a területen lévő vizek megtartását és hasznosítását kell előtérbe helyezni. A tanulmány bemutatja azon hasznosítható vízkészletek mennyiségét, amelyek jelentős része ma sajnos hasznosítás nélkül elhagyja a Homokhátság területét.

A tanulmány eredményei az éves vízmérleg tekintetében a Ho-

mokhátság területén megdőbbsen-tők:

Éves belépő vízmennyiség:

1 238 970 600 m³

Éves kilépő vízmennyiség:

1 239 397 650 m³

A legjelentősebb mennyiség, a belterületeken hasznosítható csapadékvizek formájában mutatkozik meg a területen. Ugyan a csapadékvizek kisebb hányadát már visszatartják, de jelentős százaléknál még mindig a lehető leggyorsabb elvezetés valósul meg, így egy része hasznosítatlanul elhagyja a Homokhátságot.

A tisztított szennyvizek esetében is valamely felszíni vízfolyásba, csatornába történő bevezetés a bevett gyakorlat, tehát – földrajzi

fekvés függvényében –, a szennyvíztisztítókból kifolyó tisztított víz jelentős hányada ugyancsak elhagyja a területet. A csatornázatlan területekről jellemzően szabálytalanul kialakított derítőkbe kerül a szennyvíz, ami így tisztítatlanul szikkad el a talajba. Ez a mennyiség ugyan növeli a talajvizet, de jelentősen szennyezheti azt, tehát ebben az esetben nem mennyiségi, hanem minőségi problémáról beszélhetünk.

Ha a tisztított szennyvizek és a hasznosítható csapadékvíz mennyiségét együttesen vesszük (kb. 66 000 000 m³/év), mint a Homokhátság területén hasznosítható és visszatartható vizeket, akkor az a területre jutó vízmennyiség 5,23%-át teszi ki, ami igen nagy arány. A fenti számokkal jellemzett víztömegnek csak a töredékét hasznosítják vagy tartják vissza a képződés helyén.

Fontos felismernünk, hogy a talajvízszint tartós csökkenése egyre komolyabb gondokat okoz. Cselekednünk kell a térség természeti értékeinek megőrzése érdekében.

Debreceni Vanda

Kevesebb műanyagot!

A **műanyag hulladékok kezelése a következő évtizedek egyik legnagyobb kihívása lesz. Hogy miért? Mert míg a műanyagok termelése napjainkban is robbanásszerűen nő, addig azok lebomlása egyes esetekben több száz, de akár több ezer évig is eltarthat. Így a felesleg itt marad velünk.**

Szakértői becslések szerint 2050-re a tengerekben előforduló műanyag hulladék tömege meghaladja majd a halakét is, de a mikroműanyagok a szűnyogok révén a szárazföldi táplálékláncba is bejuthatnak. Némi odafigyeléssel mi magunk is sokat tehetünk környezetünk megóvása érdekében.

Előzzük meg a műanyag hulladék képződését apró lépésekkel!

Igyunk csapvizet, amely az ország legnagyobb részén kifejezetten jó minőségű. Ha valamiért mégis ragaszkodunk az ásványvízhez, válasszunk nagyobb ki-szerelésűt. Gondolkodjunk előre,

vigyünk magunkkal mindig bevásárlótáskát a boltba. Nem kell mindent zacskóba tenni, a darabos zöldséget, gyümölcsöt például biztosan nem. Utasítsuk vissza, ha zacskóba akarják tenni nekünk a megvásárolt árut. Ne használjunk egyszer használatos edényeket, poharakat, ha valamiért mégis erre kerül sor, használjuk azokat később is. Ha választani lehet, ne a műanyag mellett döntünk, sok esetben igenis van választási lehetőség, létezik facsipesz, cserépváza, üvegpohár, pamutruha. Legyünk tudatosak!

Debreceni Vanda

KLÍMA KÓDEX 3. KÖTETE

Éghajlatváltozás vállalkozói szemmel

A Klíma Kódex 3. kötete a vállalkozásoknak szól. Mindannyiunk számára ismert, hogy a különböző gyártási folyamatok többsége károsanyag és üvegházhatású gáz kibocsátással jár. Ebből adódóan fontos, hogy a vállalkozások is felismerjék az éghajlatváltozás okozta problémákat, és lépéseket tegyenek ennek mérséklése érdekében. A vállalkozások kapcsol-

latrendszerük révén sok ember megszólítására képesek. E kiadvány a fent említett tudatosabb működés gyakorlati megvalósításához ad ötleteket.

A kötet októbertől lesz megtekinthető a www.bacsiskun.hu weboldalon.

Csak egészség legyen!

„Az egészség nem minden, de az egészség nélkül minden semmi.” – vélekedett egykoron a filozófus Arthur Schopenhauer, akinek gondolataival teljesen egyet lehet érteni. A magyarok zöme – egy kicsit oldottabban –, minderről azt mondja: „Csak egészség legyen, a többi megvesszük!”

Bács-Kiskun megye vállaltan is a boldogságot állította középpontjába az egészségturisztikai elképzeléseiben, hiszen az is alapigazság, hogy az egészséges ember boldog. Emberi gyarlóságunkból adódóan azonban csak akkor kezdünk el aggódni egészségünk miatt, amikor megbetegszünk, és orvosi ellátására szorulunk, vagy éppen szeretneink kerülnek hasonló helyzetbe. Sok baj persze megelőzhető lenne, hiszen a szűrővizsgálatokon való rendszeres részvétellel is időben felfedezhetőek lennének a problémák. A legegyszerűbb testmozgások

– amik nem igényelnek különösebb anyagi befektetést, mint például a sétálás, futás, gimnasztika, kerékpározás, úszás –, is jelentősen segíthetnek az emberi szervezetnek.

Szerencsére megyénkben egyre több helyen nyílik lehetőség a szabadidő aktív mozgással történő eltöltésére, hiszen sorra nyílnak a fitneszparkok, megújulnak a sportlétesítmények, kerékpárutak épülnek. A Magyar Zarándokút megyei szakasza szép tájak megismerését is biztosító gyalgútúrákra csábít. Rövidebb túrákra csábító tanösvényeken lehet

ismerkedni olyan különlegességekkel – mint például **Bodoglár**on a tartós szegfű –, amik a világon csak itt fordulnak elő.

A vízi turizmus állomáshelyei is megújulnak – például **Kalocsán**, **Dusnokon** –, valamint ott vannak a Duna-Tisza köze egyre gyarapodó, szépülő gyógyfürdői, amiknek vizei számos betegség gyógyulását segíthetik. Élmenyfürdők, wellnessközpontok kínálják a víz testet és lelket felfrissítő, jótékony hatásait.

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat most dolgoz ki egy olyan egészségturisztikai fejlesztési tervet, ami összekapcsolja Bács-Kiskunt és a Vajdaságot. A magyar-szerb határregió gyógyturisztikai kínálatát nemzetközi kiállításokon és közös kiadványokkal is népszerűsítik a jövőben.

Farkas Etelka

Bor – Mámor – Bács-Kiskun

A rendszerváltás utáni évek alaposan megtépázták az alföldi borokról kialakult általános képet a népeség körében. Mára ezt az időszakot, ha nehezen is, de maga mögött tudta hagyni az alföldi borágazat. Kiváló, zamatos, könnyed borok kerülnek ki Bács-Kiskun pincészeteiből, jó hangulatú borfesztiválok és borkóstolók színesítik turisztikai kínálatunkat.

Ma már az Alföldön egyre jobb borok készülnek, amit mi sem bizonyít jobban, mint a számos nemzetközi díj, kitüntetés és elismerés. Az elmúlt 10 évben a technológiai fejlesztések felgyorsultak, sok borászat tudott csatlakozni a minőségi borkészítéshez. Azonban közösségi marketing híján, ezt a pozitív átmenetet a társadalom csak egy kis százaléka ismerte meg. Hogy az alföldi borok jobb megítélésben részesüljenek, a Bács-Kiskun

Megyei Önkormányzat régóta azok versenyképességének javításán dolgozik. Egyfelől az újra gondolt Megyebor választás visszaállította megkopott hírnevét a díjnak, ezzel presztízsértéket adva a megye legjobb borainak, másfelől tavaly novemberben megszervezte az I. Bács-Kiskun Megyei Bormustrát a Four Points by Sheratonban, Kecskeméten, ahol a legkiválóbb borászok, pincészetek lehetőséget kaptak, hogy megmutassák a

Duna-Tisza közének legkiválóbb borait a lehető legmagasabb minőségben. A rendezvényen az egészen kicsi pincészetekkel és a legnagyobb borászatokkal is találkozhattak a látogatók. A mustra idén novemberben folytatódik.

A közösségi marketingkampánnyal párhuzamosan elkezdődött Bács-Kiskun megye legjelentősebb borturisztikai infrastrukturális fejlesztése, a Cabernet Látogatóközpont felújítása is **Hajóson**. Az egész Pincefalu néprajzi, kultúrtörténeti és borászati szempontból egyaránt kivételes értékű épületegyüttese teljesen megújul. A látogatóközpontban kiállítótér, ügyfélszolgálat, konferenciaterem biztosítja a bortörténeti hagyományokat bemutató helyszínt, illetve a borturisztikai képzeteket.

A közösségi marketinggel és az azt támogató fejlesztésekkel karöltve az alföldi borturizmus hosszú távon sikeres lehet. A borászok tájékoztatása alapján a 2019-es év a korábbi kiváló évjáratokhoz képest is kitűnőbb lesz. A talajmenti fagyok elkerülték az Alföld lankáit, és a nyári szárazság is kisebb volt a szokottnál, így jogosan bizakodhatunk, hogy idén is kiváló minőségű borok kerülnek az asztalunkra.

Feledi László

ŐSZI TÚRAJAVASLATOK

Sokszínű vidék, mely arra vár, hogy felfedezzük!

Véget ért a nyár és megkezdett hozzánk a legtöbb színben pompázó évszak. Az ősz a kirándulások időszaka, melyre térségünk is bőven kínál alternatívát. Mutatunk most Önöknek néhányat, hogy legyen miből válogatniuk, amikor utazni támad kedvük!

Bácsalmás

Bácsalmás egy igazi ékszerdoboz a térségünknek. A Hősök terén a 20. század nemesi családjainak csodálatos kúriái adnak bete-

kintést a régmúlt esztendőibe. A Skoruttyák család képfestő műhelye, hangulatos termei különleges élményt nyújtanak minden korosztálynak. A Nagy Fakopáncs Tanösvény árnyas fái alatt pedig az utazók játékos formában tanulhatnak a park élővilágáról.

Baja

Baja szintén kiváló lehetőségeket kínál, ha természetközeli élményekre vágyunk. Az élővilág

sokoldalúsága, Gemenc, a Duna, a páratlan szépségű épületek, vízitúrák, hajókirándulások, városnézés gyalog és segwayen, mind-mind különlegessé tehetik kirándulásunkat.

Hajós

Igazán kedvelt a felnőtt és nyugdíjas csoportok körében Hajós és a világszinten egyedülálló, kü-

lönleges hangulatú Hajós-Pincefalu. Látogatható emellett a barokk kastély, a kegytemplom, a sváb tájház, szeptemberben pedig megnyitja kapuit a Cabernet Látogatóközpont.

Kirándulások - Petőfi nyomában - Kiskunfélegyháza, Kiskőrös és Szalkszentmárton

Az általános iskolai kirándulások kedvelt helyszíne Kiskunfélegyháza, ahol megtekinthető Petőfi Sándor emlékháza. Kiskőrös szintén igen népszerű a diákok körében, itt híres költőnk szülőházát nézhetik meg a látogatók, majd átsétálva a János Vitéz Látogatóközpontba interaktív eszközök, hang- és fényeffekteknél köszönhetően megtudhatják hogyan lett Kukorica Jancsiból János vitéz. Szalkszentmártonban pedig autentikus környezetben ismerhetik meg Petőfi legintenzívebb alkotói éveinek helyszínét.

Kecskemét

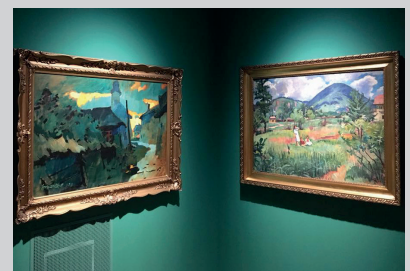
A sportosabb turisták részére kerékpárutak állnak rendelkezésre Kecskeméten és környékén.

A programok kialakításakor érdemes számításba venni a kitűnő gokartkomplexumot is, melynek szolgáltatásai igénybe vehetők a különböző célcsoportok számára. Ne feledkezzünk meg a számtalan lovaglasi lehetőségről és lovasprogramokról sem!

Kiskunhalas

Kiskunhalason a megújult Csipkeház és a Thorma János Múzeum

a magyar népművészet és kultúra fontos szeletét mutatja be testközelből és mégis interaktív módon. Októbertől a városháza tornya is megújul, tetejéről megcsodálhatjuk a panorámát, belső tereiben pedig Kiskunhalas érdekességeit és híres szülőiteit ismerhetjük meg.

Kalocsa

Több hungarikumunkat is Kalocsának köszönhetjük. Ki ne ismerné a kalocsai himzést vagy az örölt paprikát? Mindemellett páratlan kulturális és vallási értéket képvisel az érsekség és az Astriceum Érseki Múzeum. Nicolas Schöffler Gyűjteménye pedig a térdinamikai alkotásoktól a legutolsó, kibernetikusan vezérelt művekig teljes áttekintést ad a világhírű képzőművész munkásságáról.

Lakitelek

A Lakiteleki Népőiskola nem csak a felnőttek szellemi központja, új termálfürdője és szálláshelye, színes programjai a kicsiket és a nagyokat is egyaránt elvarázsolják.

Debreceni Vanda

Kiskertem, azaz a gyermekek bevezetése a kertészkedésbe

Tavaly nyár végén kezdetét vették az egy éves kertépítő versenyek a megye négy általános iskolájában, amelyek által kapcsolatot teremthettek a fiatalok a környezetükkel és annak aktív formálóiává válhattak.

Rohanó világunkban egyre ritkábban töltünk időt a szabad levegőn, kevesebb friss, vegyszer nélküli zöldséget, gyümölcsöt fogyasztunk, és alig van lehetőségünk fiatal korunkban megismerkedni a kertben töltött idő örömeivel.

Ezt a problémát kívánja enyhíteni a Bács-Kiskun Megyei Ön-

kormányzat által megvalósuló „Kiskertem” program úgy, hogy bevezeti az általános iskolás diákokat a kertészkedés és a friss finomságok szépségeibe. A résztvevő gyermekek csapatokat alakítottak és szorgosan építették, gondozták kertjeiket az év során, de más játékos módon is ismer-

kedhettek a természettel. Többek között képeket készítettek terményekből, mézeket kóstoltak, batátát csíráztattak, madáretetőket helyeztek ki, gyógynövényekről és gyógyászatról beszélgettek.

A gyermekek munkáját a szakma legjobbjai segítették. „Nagy örömmel töltött el, amikor tavaly ősszel, már az első „kertes élmény” során szembesültem a gyerekek hatalmas lelkesedésével, a tenni akarással, amivel már akkor tervezték a jövőt, hogy mennyire várták már a tavaszi ültetéseket és a vele járó munkákat.” – számolt be a munka kezdetéről Dér Réka, a kiskunmajsai tájházban tevékenykedő mentor. Kiemelte, hogy a diákok tanítónője és szülei is lelkesen támogatták, segítették a kertek kialakítását, ami a gyerekekre is pozitív hatással bírt. Általuk - és az Alfa Lucullus Kft. által -, térítésmentesen juthattak hozzá a konyhakert létrehozásához szükséges magokhoz és palántákhoz. Réka hangsúlyozta, hogy a program során nem csak a környezettudatos, fenntartható életmódhoz kerültek közelebb, de megtanultak csapatban dolgozni és saját kreatív ötleteiket felhasználni egy közös cél érdekében, hogy gyönyörű kertet varázsolhassanak.

Józan Ágota

Összetartozunk

Napjainkban egyszerre tapasztalhatjuk meg társadalmunkban az egyes emberek elidegenedését, a családok szétesését, másrészt pedig a kisközösségek újraéledését, a térségi és nemzeti összetartozás igényét. A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat ez utóbbiak támogatására indította útjára az Összetartozunk programot.

Négy térség - a kiskunmajsai, a kunszentmiklósi, a solti és a tiszakécskei - településeivel fogott össze a megyei önkormányzat, hogy lakónak igazi közösségi élményt nyújtó kulturális programokat szervezzen. A tavaly ősszel útjára indult eseménysorozat idén 12 helyszínen folytatódik, majd jövőre 2 rendezvénnyel zárul.

A programelemek rávilágítanak arra, hogy nem csak a múltunk, és a jelenünk közös, de a jövőt is csak együtt tervezhetjük.

Az eseményeken kézművesek, helyi gazdák, zenészek és táncosok, játékmesterek elevenítik fel a térség hagyományait, hogy ezeket megőrizve, megújítva beépíthesük mindennapi életünkbe.

A helyi közösségek értéktelítő munkája biztosíték arra, hogy növeljük a vidék népességmegtartó erejét, és büszkén adhassuk tovább az utánunk jövőnek: ÖSSZETARTOZUNK.

Sipos Sándor

Ezer szállal kötődünk otthonunkhoz

Mi az, ami szülőföldünkhöz köt bennünket? Mitől válik valóban otthonná az otthon? Mindannyian ezernyi szállal kötődünk ahhoz a településhez, melyben nevelkedtünk. A „Mi Otthonunk” irodalmi és képzőművészeti pályázat meghirdetésével a tiszakécskei, kunszentmiklósi és a kiskunmajsai térség lakói lehetőséget kaptak arra, hogy elmeséljék színnel és szóval, hogy mitől olyan csodálatos számukra megyénk.

A pályázók irodalom és képzőművészet kategóriában adhatták be munkájukat, melyek közül szakmai zsűri választotta ki a legeredményesebbeket. A kiírónak, a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzatnak célja volt, hogy az alkotói folyamat során a pályázók leljék fel azokat az értékeket, melyek miatt igazán otthon érzik itt magukat, s vessék papírra érzéseiket, gondolataikat.

- Úgy gondolom, hogy az irodalom és a képzőművészet remek kifejezőeszköz, így nagyszerű le-

hetőség arra, hogy a térségben élő gyermekek és felnőttek megmutathassák, hogyan érzik magukat itt, Bács-Kiskun megyében, milyen impulzusok érik őket, s mit tudnak ezekből elraktározni maguknak - emelte ki a díjátadón Rideg László, a megyei közgyűlés elnöke.

A képzőművészet kategória nyerteseinek munkáiból kiállítás készült, melyet a díjátadó rendezvényt követően az alkotók megtekinthettek, az irodalom kategória nyerteseinek munkáit

pedig Farkas Gergő és Sipos Laura, a Katedra Általános Iskola, Gimnázium, Informatikai és Művészeti Szakgimnázium tanulói szavalták el meghatározó pillanatokat okozva ezzel számos jelenlévő díjazottnak.

A pályázatra több mint 150 képzőművészeti és közel 50 irodalmi alkotás érkezett, melyek közül a rendezvényen összesen 55 munka részesült díjazásban.

Minden díjazottnak szívből gratulálunk!

Debreceni Vanda

www.bacsiskun.hu • www.facebook.com/bacsiskunamimegyenk • info@bacsiskun.hu

Láthatatlan óriások

Itt élnek köztünk. Legtöbbjük szerényen és alázattal, elfordulva a népszerűség vakító fényétől. Miközben tetteik messze, magasra emelik őket. Ők azok a hétköznapi hősök, akik kemény munkával, óriási elszántsággal és kitartással nem mindennapi eredményeket érnek el.

A megyei önkormányzat „Helyi Arcok” programsorozatának reflektorfényébe őket helyezi, hogy minél többen megismerjük ezeket az embereket.

Kiskunmajsán a 83. életében járó Buda Ferenc költővel beszélgettünk életéről, írói példaképeiről, örömeiről, csalódásról, az

alföldi tájhoz fűződő érzéseiről, emlékeiről. A rendezvény dedikálással és kötetlen beszélgetéssel zárult.

Pócsik Olga bájos festőművész, majsai tanár Tiszakécskén mesélt gyermekkoráról, a festészetnek az életében betöltött szerepéről, motivációról, hovatartozás érzéséről egy családi hangulatú beszélgetés során.

A választ arra a kérdésre, hogy mi a közös a segítő munka és a művészi tevékenység között, Kunszentmiklóson kaptuk meg, amikor is a Magyar Máltai Szerelesszolgálat kunszentmiklósi önkénteseit faggattuk. Az elhivatott segítők szabadidejükben tollat és ecsetet ragadnak: az emberi létezés, lélek és hit fontosságát hangsúlyozó versek és festmények születnek kezeik nyomán.

Várkonyi Éva

A mi lengyeleink

Nyolcvan éve történt, hogy a Magyarország befogadta azokat a lengyel katonákat és civileket, akik a szovjet megszállás elől menekültek hazájukból. Bár az emlékek fakulóban, de néhányan még emlékeznek azokra az időkre, amikor Bács-Kiskun megyébe is tömegével érkeztek a menekülők.

1939. szeptember 1-jén Németország hadüzenet nélkül megtámadta Lengyelországot, ezzel kitört a második világháború. A német és szovjet meg nem támadási szerződés, a Molotov-Ribbentrop-paktum értelmében 1939. szeptember 17-én a Szovjetunió keleti irányból intézett támadást Lengyelország ellen. Az elkeseredett védelmi harcokat a túlerő megtörte, az ország ismét idegen megszállás alá került. Lengyelek tízezrei, katonák és civilek döntöttek úgy, hogy elhagyják hazájukat. A menekülési irány Románia mellett, az 1939. március 15-én helyreállt magyar-lengyel határ volt. A **Teleki Pál** vezette magyar kormány a németek határozott ellenvéleményének dacára megnyitotta a

határt, ahol 1939 őszén katonák és a polgári lakosság tízezrei léptek Magyarország területére.

A menekültek javarészt táborokban kaptak helyet. Az internál-

FÜLÖPJAKAB, BUGACPUSTAHÁZA ÉS FELSŐLAJOS

Harminc éve önálló

Három évtizeddel ezelőtt új települések születtek Bács-Kiskun megyében. Kunszállás külterületi lakott helyét Fülöppjakabot, a Bugachoz tartozó Bugacpusztaházát és a Lajosmizse részét képező Felsőlajost az Elnöki Tanács elnökének határozata nyilvánította önálló községgé.

Az önállósodási folyamat **Fülöppjakabon** fordulatokban gazdag volt. Az egykoron Fülöpszállás pusztjaként említett, majd **Kiskunfélegyházához** tartozó külterületi határrész településmagja a XIX. század végén és a XX. század elején jött létre a templom és az elemi népiskola megépítésével. A második világháborút követően a település elszakadt Kiskunfélegyházától, de nem vált önállóvá, mert az ötvenes évek elején zajló közigazgatási reform, az akkor **Kunszállás** nevet felvevő egykori Majsajakabszálláshoz csatolta. A tartós szerepkör nélkülivé nyilvánított településrészen hosszú ideig építési tilalom volt érvényben, a belterületi építkezések csak a hetvenes évek második felétől indulhattak meg. Megnyitotta kapuit a településrészen az ország első termelőszövetkezeti óvodája is. A további fejlesztések azonban elmaradtak.

A községrész önállósága ügyében az áttörést a Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja Alföldi Tudományos Intézetében elindított kutatás hozta meg. Ez azt igazolta, hogy a megyében vannak olyan községrészek, amelyek önállóan is életképesek lehetnek. Óriási volt a kontraszt: Romániában ekkor éppen falurombolás éveit éltek, Magyarországon pedig önálló települések születtek.

A Magyar Közlöny 1988 őszén adott hírt az Elnöki Tanács döntéséről, a három település önállósodásáról szóló oklevelet 1989 januárjának első napjaiban adták át a községek frissen megválasztott elöljáróinak. Mindhárom falu önálló, fejlődő utat járt be az elmúlt harminc évben, az akkori döntés helyességét éppen ez mutatja meg.

Csáki Béla

Új települések a megyében

Január elsejétől — az Elnöki Tanács döntése nyomán — két településsel gyarapodott Bács-Kiskun megye. Kunszállás-Fülöppjakab (korábban „belterületi lakott hely”) az év első napjától Fülöppjakab néven teljes jogú község, ugyanígy, mint Bugacpusztaháza, amely korábban Bugacpusztaháza néven ugyancsak belterületi lakott hely volt.

Bugacpusztaháza községi rangra emelését az indokolta, hogy a helyi ellátás és közművesítés fejlesztéséhez jobb lehetőségekhez jussanak az itteniek, akik immár 426-an élnek itt, szinte ország-világ szeme előtt, hisz a fejlődő idegenforgalom számos családnak ad munkát. Az új községhez 4300 hektár földterület tartozik, melynek jelentős része a Kiskunsági Nemzeti Parkhoz tartozik. Az Elnöki Tanács határozatáról szóló oklevelet ma ünnepélyes keretek között veszik át a lakosok, s a Bugac nagyközségi tanács elnöke, Kunszabó István.

adta át **Makány Ferencnek**, a kunszállási közös tanács elnökének a hasonló oklevelet. Ő mindjárt tovább is adta az Elnöki Akadémia elnökének Csáki

szó, s itt van a Kunszállási Alkotmány Tsz központja is, amit tehát a jövőben Fülöppjakabi Alkotmány Tsz-nek hívnak majd. A község irányítása továbbra is a Kunszállási Alkotmány Tsz kezében marad.

épül az orvos „attribútum” lak, a rangbeli csak szentesít

Forrás: www.library.hungaricana.hu

tak szomorúságát azonban nagyban oldotta a magyarok lengyelek iránti szimpátiája és a magyar hatóságok emberséges hozzáállása. A katonákat az esetek többségében laktanyákban helyezték el. A civileket —számbavételüket követően —, az ország számos pontján kialakított befogadótáborokba küldték, illetve családoknál szállásolták el.

A mai Bács-Kiskun megye területén is több tábor működött. A katonákat **Tompa és Gara** laktanyáiban, a civileket **Baján, Fajszon, Dusnokon, Sükösdön,**

Bátyán, Szakmáron, Homokmégyen és Kalocsán helyezték el. A magyar hatóságok gyakran szemet hunytak a szökések fölött, ugyanis a katonák Jugoszlávián keresztül a Franciaországban, vagy a Közel-Keleten szerveződő lengyel hadsereghez szerettek volna csatlakozni.

A „*mi lengyeleink*” emléke mára jelentősen elhalványult Bács-Kiskunban. Az említett települések többségében már a legidősebbek sem emlékeznek az egykoron náluk elszállásolt idegenekre, akiket a mi földünk népe

is legtöbbször rokonszenven és együttérzéssel fogadott. A katonák többsége 1940 végére már elhagyta hazánkat, a civilek közül azonban igen sokan itt éltek meg a háború végét. Magyarország akkor, a vészterhes viszonyok között is menedék volt, amely ezer éves közös történelmünk igen fontos részét képezi. Az események nyolcvanadik évfordulóján három településen, Baján, Tompán és Garán hamarosan emléktábla is hirdeti majd a befogadottak emlékét, valamint a befogadók emberségét.

Csáki Béla

Mit rejtett a föld a Margaréta buszforduló környékén?

A május óta zajló építési munkálatokhoz kapcsolódóan régészeti megfigyelést végeztek a Kecskeméti Katona József Múzeum munkatársai a megyeszékhelyen.

A 2015-ben elvégzett próbafeltárás nyomán voltak ismeretek a terület régészeti érintettségéről, illetve a várható jelenségek köréről (szarmata kor 2-5. század és avar kor 6-9. század), de a régészeti érintettség mértéke csak a mostani munkálatok során vált felmérhetővé.

A munkánkat nehezítette, hogy a területen néhány évtizede komoly tereprendezést végeztek, amelynek során helyenként elplanirozták az egykori megtelepedés központi részeit funkcionáló dombtetőket, a mélyebb fekvésű részeket pedig nagy mennyiségű építési törmelékkel töltötték fel, a felismerhetetlenségig átalakítva ezzel az egykori tájat. A nehézségek ellenére hamar kiderült, hogy a valamikori települések az egész beruházási területet érintették, a Margaréta utcától egészen a Mária-hegyi útig, az Arborétum jelenlegi parkolójától, a Nyíri útig. Nem meglepő hát, hogy közel 350 régészeti jelenség került elő köztük lakóházakkal, műhelyekkel, gabonatarlóval, vermekkel, árkokkal, s néhány kemencével. Kiemelendő egy, a szarmata kora keltezhető, az eddigi ismeretek alapján páratlan méretű és jelentőségű, feltehetőleg több emberöltőn át használt, 22 alkalommal megújított kemence.

A munkálatok során nagy mennyiségű kerámia leletanyag jelentkezett, amelyek az egykori fazekasmesterek kézügyességét dicsérik. Előkerült néhány, szinte teljesen ép, helyben készült korsó, de néhány töredékről kiderült, hogy a Duna túlsópartjáról, a Római Birodalom területéről származnak, s feltehetőleg kereskedelem útján érkeztek ide, hiszen az itt élő szarmaták szomszédai, kortársai a Dunántúl területén a rómaiak voltak, akikkel intenzív kereskedelmet folytattak.

Néhány szórvány embercsont is napvilágot látott egy szarmata műhely környékén, ahol is a környező részekben dokumentálható hamus rétegek arról tanúskodtak, hogy tűzvész pusztíthatott, talán ennek estek áldozatul az elhunytak. Nem tudható, hogy véletlen tüzeset vagy külső támadás okozta-e a tragédiát, mindenesetre mindkét elképzelés mellett és ellen is szólnak érvek.

A lelőhely, így a szarmata és az avar kori település a munkaterület határain túl biztosan folytatódik, s a

Forrás: Katona József Múzeum

A mindennapi élet használati tárgyai voltak azok a csonteszközök, amelyekből szintén több darab előkerült, bizonyítva azt, hogy a régmúlt embere minden, rendelkezésre álló nyersanyagot, alapanyagot felhasználta a boldogulása érdekében.

közelben számolni kell egy szarmata és egy avar kori temető meglétével egyaránt, de ezek megismerése még várat magára, továbbra is fenntartva a szakemberek érdeklődését a környék régészeti emlékei iránt.

Kovacsóczy Bernadett

Filmre vesszük

Nem tudnék olyan témakört mondani, amelyet ne érintettek volna már filmgyártók. Legyen szó akár történelmi eseményről, szerelmi történetről, bűnügyről, mindenről, ami az emberek érzelivel, vágyaival kapcsolatos.

A megyei önkormányzat álma az volt, hogy a térségben fellelhető értékek legyenek a tökéletes alapanyagai egy klassz filmnek. És rögtön nem is egynek, hanem egyből kettőnek!

Moiskó Csilla

Kalocsai hímzés. Halasi csipke. Kékfestő vászon. Lehet ezeket a régóta, féltve őrzött népművészeti értékeinket a mai divatnak megfelelően használni?

Pünkösdi ladikázás. Ősök Napja és Kurultaj. Illatos, zamatos és könnyed bor. Finom halászlé. Petőfi, Kodály és Móra. Ezekről vagyunk itt a Duna-Tisza közén olyan „Bács-Kiskun megyeiesek”?

Ezekre a kérdésekre keresi a választ a jövő év elején várható két rövidfilm, amelyek témaválasztása nem véletlen: egy közösség jellemét a nyelven kívül a szokások és a viselet fejezi ki leginkább.

PÁLINKA, AVAGY AZ ÖRÖK ÉLETŰ GYÜMÖLCS

Megyei érték a Madarasi Pálinka

A pálinka nemzeti italunk, hungarikum. Tíz évvel ezelőtt még senki nem gondolta volna, hogy ma ilyen népszerűségnek fog örvendeni és méltó versenytársa lesz más - nagyobb marketing erővel bíró - nemzetek italainak. A magyar pálinka a táplálkozási kultúra, az életmód, a mindennapi élet szerves része volt egykoron, és manapság újra divatossá válik fogyasztása.

Bács-Kiskun megye is azok közé a területek közé tartozik, ahol sok finom gyümölcsöt nevel a nap ereje, és kiváló pálinkafőzdek dolgozzák fel a termést pálinkává, azaz örök életűvé teszik. Így van ez **Madarason** is. Méltó rangját mi sem bizonyítja jobban az itt elkészített pálinkának, mint hogy a Madarasi Pálinka – a Bács-Kiskun Megyei Értéktár Bizottság 2019. május 21-i döntése alapján –, is gyarapítja a megyei értékek sorát.

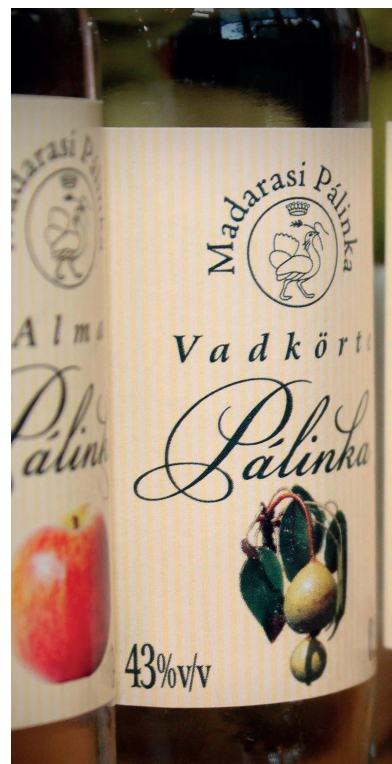
A pálinkafőzde 1943-ban épült. Az államosítás során évtizedekig szövetkezeti formában működött, a pálinkafőzde vezetője ekkor - 1960-tól 1989-ig, - **idősebb Lakatos Márton** volt. 1991-ben **ifjabb Lakatos Márton** vette át a főzde vezetését. Kezdetben a cég csak kizárólag bérfőzéssel foglalkozott, de a sok éves szakmai tapasztalat, a versenyeken elért eredmények és a pálinka iránti kereslet ösztönözte arra, hogy tev-

kenységét kibővítve kereskedelmi pálinkafőzésbe kezdjen.

Az első kereskedelmi pálinkákat 2008-ban zárták palackba, és a pesti Pálinka Promenádon mutatkoztak be 5 fajta ízzel, azóta 20 féltre bővült a kínálat. Ez idő alatt igen közkedvelté, ma már ország-szerte ismert terméké váltak a párlataik, ezáltal hozzájárultak Bács-Kiskun megye népszerűsítéséhez is.

A Madarasi Pálinkafőzdenek nagyon fontos a gyökereinek tisztelése, ez látszik a logójukból is, amiben egy tüzök szerepel, mint a település címerében. Így a „madarasi madár” messzire repül, ha egy-egy idelátogató turista emléktárgyként egy üveg pálinkával tér haza.

Idén 75 éves a Madarasi Pálinkafőzde, ahol a Lakatos család közel 60 éve főzi pálinkáit. Ez a sok éves tapasztalat, valamint a hibátlan alapanyag mellett a jó techno-

lógia, valamint a szakmai tudás eredményezi a Madarasi Pálinka különlegességét.

Mayer Andrea

MEGYEI ÉRTÉKEK

Oklevél átadás

A hungarikum mozgalom pár évvel ezelőtt Bács-Kiskun megyéből indult útjára. Ennek a mozgalomnak az egyik legfontosabb eleme a települési értéktárak tevékenysége, hiszen tőlük érkezik a legtöbb javaslat a Bács-Kiskun Megyei Értéktárba, szám szerint 244 db.

Ezért a munkáért mondott köszönetet szeptember 6-án Kiskunfélegyházán a Megyenapok keretében a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat.

Díjat kaptak a kiskunfélegyházi értékek gyűjtéséért és őrzéséért azok a személyek és szervezetek,

akiknek példamutató életútját, életművét, szakmai tevékenységét, illetve termékeit már megyei értékke nyilvánították. Bízunk abban, hogy példájuk alapul szolgál a további értékgyűjtő és értékőrző munkának.

Mayer Andrea

Az ünnepi délutánon oklevelet kapott a kiskunfélegyházi értékek gyűjtéséért és őrzéséért:

Csányi József, Kiskunfélegyháza Város polgármestere
Mészáros Márta, a Kiskun Múzeum igazgatója
Kállainé Vereb Mária, a Petőfi Sándor Városi Könyvtár igazgatója
Kapus Béláné, a Móra Ferenc Közművelődési Egyesület elnöke
Kapus Béla, ének-zene tanár, kórusvezető karnagy

Balázs Árpád, zeneszerző
Horváth Gyuláné, Fekete János lánya
Tarjányi Dezsóné, Fekete János lánya
Fekete Pálné, Fekete Pál özvegye
Kollár László, Huszka József Hagyományörző Egyesület titkára

Dr. Mezősi Károly, Dr. Mezősi Károly fia
Dr. Fontos Gézné Dr. Mezősi Katalin, Dr. Mezősi Károly lánya
Rónaszéki Gábor, Sarlós Boldogasszony Plébánia plébánosa
Dr. Magyariné Dr. Nagy Edit, Dr. Magyari Béla özvegye

Gergely Ramóna

A fiatalasszony 9 éves kora óta foglalkozik vesszőfonással. Volt kitől megtanulni a szakma rejtelseit, hiszen családja mindkét ága több generációra visszanyúlóan üzte ezt a mesterséget.

Gergely Ramóna két tájegység kosárfonó hagyományait ötvözi alkotó munkájában: az erdélyi szülőfaluja, **Siménfalva** és választott lakóhelye, **Tiszaalpár** szokásait. Olyan egyedi értéket őriz és fejleszt tovább, mint az erdélyi gyökerű „húzott” vesszőfonási technika, amelynek sajátossága, hogy nem fonva, hanem több szál együttes hajtásával alakítja a formát és a méretet a vesszőből készült használati tárgyakon. Másik egyedi terméke a „hímzett üveg”, amely az egész Kárpát-medencében kifejezetten csak Tiszaalparra jellemző. Itt a szövés mintakincsére, valamint technikájára hagyatkozva készül a „nyúlavesszővel” bevont üveg.

A vesszőfonás ma már a kihalófélben lévő szakmák egyike, ezért nagyon fontos, hogy a meglévő tudást a fiatalabb korosztály megismerhesse. Ramóna ebben is élen jár. Kézműves táborok munkájában vesz részt, valamint az 2018 nyaratól saját táborokat is szervez kicsiknek és nagyoknak. Nagyon fontos ez a munka, hiszen tapasztalatai szerint a nyári kézműves táborok alkalmasak arra, hogy felébresszék az emberekben a magyarság kultúráját, annak megbecsülését, a haza szeretetét. Ramóna vallja, hogy a népművészet megismerése, a hagyomány megé-

se során válik a gyermek hazáját, népét tisztelő és szerető felnőtté.

Munkássága elismeréseként 2016 augusztusában a Népművészet Ifjú Mestere kitüntető címben részesült, 2018 májusában Népi Tárgyalkotó Iparművész címet kapott, ugyanebben az évben a Bács-Kiskun Megyei Értéktárba is bekerült a munkássága. 2019-ben elnyerte a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíját. Mindezek mellett, több pályázat kapcsán részesült elismerésben, továbbá munkái gyakorta szerepelnek kiállításokon helyi és regionális szinten is.

Tehetséges, fiatal értékmentő kézművesként ízléses és egyedi formavilágú alkotásaival, mester-sége iránti őszinte elkötelezettségével hírnevet hozott településének és Bács-Kiskun megyének egyaránt.

Mayer Andrea

Nálam mindig félig tele van a pohár

Tudatosan tette egymásra élete építőköveit az isteni gondviselés védőszárnyai alatt, az akasztói szülői házban beszívott értékek erős talpazatára. Mindezt oly sikerrel, hogy cége, az akasztói Hufbau Akker-Plus Kft. mára hazánk egyik legjelentősebb építőanyag kereskedelmi vállalkozásává nőtte ki magát.

Endrődi Ferenc munkásságért a megye legrangosabb kitüntetését, a Bács-Kiskun Megyéért díjat vehette át a közelmúltban.

- Életét három harminc éves szakaszra osztotta fel. Az első harminc a tanulás, tapasztalatszerzés időszaka volt, a második harminc a termékenységről szólt. Mik a tervei az Ön előtt álló 30-as etapra?

- Valóban, jelenleg a harmadik harminc, harmadik évében járok. Az első öt év javarészt a munkáról fog szólni, befejezem a művet, amit eddigi életem során alkottam. A második öt évet az elengedésnek szentelem. Többet szeretnék figyelni magamra, a szellemi és fizikai aktivitásomra, sok sporttal, egészséges táplálkozással, s hiszem, hogy ezen az úton járva hetvenévesen is lehetek olyan aktív, mint egy hatvanas.

- Fontos Önnek az egészsége?

- Nagyon. Tudatosan és mértékletesen táplálkozom, meggyőződés, hogy a konyha nem az evésről, hanem az egészségről szól. Egy nehéz fogás is tud jó lenni, ha például zöldségekkel ellensúlyozzuk a magasabb zsírtartalmú falatokat. Emellett minden nap sportolok, engem a mozgás tud igazán kikapcsolni, tölteni. Lelki harmónia nincs testi egészség nélkül. Mivel konzervatív értékrendet vallok, az egészség mellett rendkívül fontosak nekem a gyökerek, a magyarságom, a család és a munka szeretete.

- Szülei földműveléssel foglalkoztak. Édesanyja emellett piacon kereskedett - igen jól! - az otthon megtermelt zöldségekkel, gyümölcsökkel, virágokkal. Innen a kereskedői véna?

- Vélhetően igen. De többet nyomtak a latba azok az alapértékek, melyeket a szülői házban szívhat-

tam magamba, melyekre aztán később az üzleti szemléletemet is alapozni tudtam. Ahogyan **Márton Áron**, erdélyi püspök írta: „a fa a szél kihívásaira a gyökereivel válaszol.”

- Hogyan emlékszik vissza az akasztói kezdetekre?

- Miután megnősültem, Akasztón telepedtem le. Az akkori Áfész elnöke **dr. Péterváry János**, szinte saját fiaként tekintett rám, látott bennem valamit és bizalmat szavazott nekem. Az ott eltöltött kilenc év elég idő volt ahhoz, hogy megismerjem a szakmát. A vállalkozási lehetőséget az ezt követően beköszöntő rendszerváltás hozta meg nekem. Az Akker-Plus Kft. 1990-ben indult két társammal, **Csatai Józseffel** és **Turú Gáborral**. Ma, 2019-ben száznál is több vállalkozóval vagyunk 14 milliárdos bevétellel. Olvastam egy '56-os könyvben: „Bátorság és tisztesség kell az életben, akkor a Szent Szűz is megsegít.”

- Minek köszönhető a töretlen siker és az, hogy az Ön cége mindig mások előtt jár?

- Az egész üzleti világ, így az építőanyag kereskedelem is, emberi kapcsolatokra épül. Nekem mindig az ember az első, én szeretem az embereket. Nálam nem létezik konkurencia, csak társak, versenytársak vannak. Minden az emberi kapcsolatokon múlik, il-

letve azon, hogyan szolgáltunk. Mi azt akarjuk, hogy minden vevő tudja, ha nálunk költi el a pénzét, biztosan minőségi terméket kap, minőségi kiszolgálással. A hitelességre törekszünk, melybe beletartoznak a munkatársak, a múlt és a cselekvési program is.

- Ön híres a társadalmi szerepvállalásáról, karitatív tevékenységéről. Miért fordít erre pénzt, időt, energiát?

- Szeretek közösséget építeni, hiszek az összefogás erejében hozzá úgy, hogy az a közösségnek a javára váljon. Szeretnék sok embert megérinteni, sokaknak örömet okozni akár indirekt módon is. Vallom, hogy ha kapunk valamit fentről, talentumot, hitet, bármit, akkor abból adnunk kell másoknak is. Paulo Coelho: A fény harcosa című kézikönyvből idézve: „Tudja, hogy ha élete végén egy üres Paradicsomba jut, küzdelme nem ért semmit.”

Várkonyi Éva

Csapatban gondolkodom

A kiskunfélegyházi Integrál Zrt. élelmiszer-iparikk kereskedelemmel és víziszárnyas-feldolgozással foglalkozik. A hízott víziszárnyas előállításban első helyen áll hazánkban. Az Integrál Zrt. 2018. évben rekord árbevételt ért el, aminek nettója meghaladta a 15 milliárdot.

Mindez bizonyára nem így lenne, ha a vállalkozás kormányza nem egy tehetséges, elhivatott, hozzáértő ember kezében lenne. **Dr. Horváth Sándor** elnök-vezérigazgatóval beszélgettünk.

- Miként emlékezik a kezdetekre?

- 1985-ben létesítettem munkaviszonyt az akkor még INTEGRÁL Általános Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezethél, beosztott jogtanácsosi munkakörben. A szövetkezetnél a sokoldalú tevékenységből adódóan a jogi és igazgatási munka is igen változatos volt.

- Milyen érzés volt az ÁFÉSZ elnökévé válni?

- Megtisztelő volt számomra, hogy a tagság rám bízta az irányítást, örültem a kihívásnak, s már a kezdetekkor igyekeztem olyan vezető munkatársakat megnyerni, akikkel folyamatosan meg tudtam valósítani elképzeléseimet.

- Milyen összetevők szükségesek ahhoz, hogy egy cég ilyen sikereket érjen el?

- A sikert nem adják ingyen, azért sokat kell dolgozni, de mindig csapatban kell gondolkodni. Az út egy sikeres cég életében is rögös, de a kudarcokból építkezni kell. Ugyanakkor nem szabad elfelejtenünk, hogy emberek vagyunk, ezért a fejelem és

precizitás mellett szükség van együttérzésre, empátiára, kompromisszum-készségre is.

- Van-e olyan vágya, amit még nem sikerült megvalósítania?

- Magánemberként maximálisan elégedett vagyok, az Integrál Zrt. vonatkozásában pedig jó úton járunk: jelenleg egy 1,5 milliárdos fejlesztést hajtunk végre, melynek eredményeként egy valóban korszerű víziszárnyas-feldolgozó, félkész- és készterméket előállító üzemmel tudunk az elkövetkező évek kihívásaival szembenézni.

Várkonyi Éva

Nő a kozmetikumok mögött

*Rendkívül elhivatott üzletasszony, aki a biokozmetikumok terén országos szinten és külföldön is komoly hírnévre tett szert. **Dr. Gyovai Violát**, a BIOLA Biokozmetikai cég tulajdonosát kérdeztük az ide vezető útról.*

- Mi az oka annak, hogy jórészt Bács-Kiskun megyéből szerzik be az alapanyagokat?

- Bács-Kiskun megyében több olyan biotermelő gazdálkodik, akinek gazdaságát már többször is meglátogattuk. Megbízható, gondos munkát végeznek, szép és jó minőségű növényi alapanyagokat biztosítanak kozmetikai termékeinkhez.

- Miért fontos, hogy a kozmetikumok bio- és növényi összetevőket tartalmazzanak?

- A szinte növényvédőszer-mentes mezőgazdasági összetevők „sokkal” tisztábbak és így nyilvánvalóan előnyösebbek a bőr számára is. A szintetikus összetevőknél a gyártási melléktermékek is szennyezik az alapanyagot, illetve a nem biotermelésből származó mezőgazdasági összetevők gomba- és rovarölőszerek maradványokat tartalmazhatnak. Ezek az egészséges bőrszövet képződését nehezítik.

- Mi az ars poeticája cégvezetőként?

- Az, hogy a gyógynövényekből az emberek számára a lehető legtermészetesebb, legtisztább hatóanyagok kerüljenek a kozmetikumainkba, hogy bőrük egészségét megőrizhessék, vagy a gyógynövények varázslatos hatóanyagai által helyreállíthassák.

- Milyen összetevők voltak szükségesek ahhoz, hogy az Ön vállalkozása ilyen sikert ért el?

- Magas szintű gyógynövényismeret, elhivatott fejlesztő munka, komoly anyagi be-

fektetés, a tanúsításoknak, ellenőrzéseknek való megfelelés, valamint bele kellett tanulni a professzionális és lakossági termékekhez is szükséges marketingtevékenységbe.

- Mit jelent Önnek a megyei szakmai kitüntető díj, amit a közelmúltban vett át?

- Megtiszteltetést és komoly megerősítést jelent számomra, hogy elismerik azt a kitartó munkát, amit végeztem és végzek. Úgy hiszem, hogy ezzel az a népszerűsítő misszió is pozitív megerősítést kap, melynek során az ökotudatos gazdálkodást és a bio- és biodinamikus kozmetikumokkal történő bőrápolás előnyeit igyekszem megmutatni.

Várkonyi Éva

Habsburg vadászkastély a déli határnál

KARAPANCSA A Gemenc Zrt. egyike Magyarország legnagyobb vadászterületet kezelő állami tulajdonú erdőgazdaságainak. **Gemenc, Béda-Karapancsa és Hajós vadászterület értékes vadállománya méltán híres, világrekorder trófeájú szarvasbikák kerültek itt terítékre. Az úti cél ez esetben maga a Duna–Dráva Nemzeti Park, a vadregényes Alsó-Duna-völgy holtágakkal szabdaltsága, a gímszarvas és a nagyvad évszázadok óta kedvelt területe, a történeti Bellyei uradalom egyik központja, az egy-két évszázaddal ezelőtti gemenci főúri vadászatok színhelye, a Karapancsai Kastély és Major.**

Hercegszántótól nem messze található a karapancsai majorság, melyet a karapancsai erdőömböl körbe. A majorságot körülvevő ősparkban fellelhető vadászkastély (kiskastély) építését Habsburg Albrecht főherceg kezdte el 1879-ben, majd Frigyes főherceg folytatta és fejezte be 1896-ban. Ő feleségével, Izabella főherceggel asszonnyal együtt fejedelmi vadászkatákat rendezett itt, ezekre több uralkodó is ellátogatott. Vadászni utazott Karapancsára I. Ferenc József császár és király, II. Vilmos német császár, Ferenc Ferdinánd trónörökös és gróf Széchenyi Zsigmond is.

A kiskastélyban ma a főhercegi birtok mindennapi életének, a területen végzett erdészeti, halászati, vadgazdálkodási tevékenységek bemutatása kapott helyet, valamint az erdészeti és vadásztörténeti emlékek kiál-

lítása. Kiemelkedő színfoltja az elmúlt két évszázadban az ezen a területen elejtett három világrekorder agancs másolata, illetve a fejedelmi vadászatokról készült fotók és trófeák.

A majorság területén felújított történelmi jelentőségű kastélykert is régi fényében pompázik.

A Karapancsai Kastély és Major valódi paradicsom az igazi vadászoknak és természetkedvelőknek, fedezzék fel e tájat!

Kecskés Nóra

További információ: www.gemenczrt.hu

ÁTLÁTSZATLAN, MÉGIS ÉLETTEL TELI

Szikes tavak a Kiskunságban

Nem túlzás azt állítani, hogy Magyarország szikes tó nagyhatalom. Ugyanakkor napjainkra a szikes tavak száma erősen megfogyatkozott, ezért a megmaradt tavak víztani- és természetvédelmi értéke felbecsülhetetlen.

A legnagyobb kiterjedésű szikes állóvízünk a Fertő-tó és a Velenec-tó, és bár kevesen tudják, a **Dunapataj** melletti **Szelidi-tó** is szikes. A Szelidi-tó vize lúgosságának köszönhetően kellemes, selymes tapintású, sokan gyógyvíznek tartják. A **Solti-síkságon**, **Szabadszállás** és **Akasztó** között húzódik a **Felső-Kiskunsági tavak** területe, melyek közül már sok, például a **Fehér-szék** el-mocsarasodott. A Szabadszállás határában levő **Zab-szék**, vagy a **fülöpszállási Kelemen-szék** viszont ma is őrzi eredeti állapotát.

Ki lakik odalent és odafent?

A tavak vizének kémiai és fizikai sajátosságai speciális élet-

közösség megtelepülését eredményezték. A sokszor igen lúgos (9-12 pH) vizekben csak a magas sótartalommal és a kémhatással megbirkózó apró rákok és más mikroszkopikus szervezetek képesek életben maradni. Ezek jelentik az itt megtelepedő parti madarak és sziki fészkelő közösség táplálékbázisát. Hínárnövények nem élnek a tavakban, mert a fehér és nagymértékben átlátszatlan vízben annyira kicsi a napfény áthatoló képessége, hogy már pár centiméteres mélységben is a fotoszintézist gátló sötétség uralkodik.

A szikes tavak parti zónájában szívesen költ a felfelé görbülő csőrű gulipán, a dallamos füttyölő

alapján felismerhető piroslábú cankó, a bíbic vagy a küszvágó csér. A szikes mocsarak és csatornák nádasaihoz költ a nyári lúd, a búbos vöcsök, a barna rétihéja és sok nádi énekesmadár, a nyílt vizeken táplálkozó kócsagokat és gémekeket lehet látni. A Kelemen-széken mesterséges költőszigeteket is létrehozta a dankasirályok és a ritkább, piros csőrű szerezcsirályok számára. Az őszi betakarítás után a földeken elszórt termés táplálékforrást biztosít a tavakon éjszakázó darvaknak is.

Őszi libales

Az őszi égbolt egyik legnagyobb látványosságai a „V” alakban vonuló vadlúdcsapatok. A madarak a biztonságot nyújtó tavakon, folyók mellékágain töltik az éjszakákat, ahol több ezren, vagy akár több tízezren összegyűlhetnek. Innen járnak ki a környező területekre táplálkozni. Tartós fagy és hó esetén tovább állnak délre, de enyhébb teleken akár végig hazánkban maradhatnak. A Kiskunsági Nemzeti Parkban az 52-es főút mellett, Fülöpszállás és Szabadszállás között, Kelemen-szék és Zab-szék szikes tavain láthatunk nagyszámú libacsapatokat.

Kiss Mónika

PROGRAMAJÁNLÓ

A KISKUNSÁGI NEMZETI PARK ŐSZI-TÉLI PROGRAMAJÁNLÓJA

2019. OKTÓBER 5.

GEOTÓP NAP – MESÉLŐ KÖVEK CSÓLYOSPÁLOSON
A csólyospálosi földtani feltáráshoz szervezett túra során lehetőség nyílik az Alföld egyetlen, szilárd építőkövét bemutató „Varangyos tanösvény” bejárására, valamint bepillantást kaphatunk a kőfejtés és a hagyományos paraszti életmód eszközeit őrző Helytörténeti Gyűjteménybe is.

Találkozó: 10.00 órakor Csólyospáloson, a Helytörténeti Gyűjtemény előtt (Korona u. 1.).
Információ, jelentkezés: Balázs Réka, 30/4884-588, balazsr@knp.hu vagy Somogyi István, 30/4884-534, somogyii@knp.hu.
Résztvételi díj: nincs.

OKTÓBER 8.

ÖTÓRAI ZÖLDTEA A TERMÉSZET HÁZÁBAN
A sajtókészítés rejtelmek – bemutatkozik Gulyás György, Nemzeti Parki Termék védjeggyel rendelkező termelő.
Kezdés: 17:00 óra.
Helyszín: Természet Háza, Kecskemét, Liszt Ferenc u. 19.
Résztvételi díj: nincs.

OKTÓBER 19.

ŐSZERDŐ- TÚRA A TÖSERDEI KONTYVIRÁG TANÖSVÉNYEN
Az őszi erdő szépségeiben, a nyugovóra készülődő természetben gyönyörködhetünk. Megismerkedünk az őszi termésekkel, gombákkal.

Találkozó: 9:30, Lakitelek, szabadstrand, a Holt-Tisza hídjánál.
Résztvételi díj: felnőtt 900 Ft, diák és nyugdíjas 600 Ft, családi 2400 Ft.
Információ, jelentkezés: Bártol István, 30/4884-539.

OKTÓBER 19.

A TÁJ NEMZETKÖZI NAPJA – „TÁJSÉTA” A BUCKÁK KÖZÖTT
Megismerjük a Fülöpházi-buckavidék tájtörténeti múltját és értékeit.
Találkozó: 9:00, Naprózsa Erdei Iskola parkolója.

Megközelítés: Az 52. sz út 20. km szelvényében, az erdei iskolát Természetvédelmi Oktatóközpont feliratú tábla jelzi.
Résztvételi díj: felnőtt 900 Ft, diák és nyugdíjas 600 Ft, családi 2400 Ft.
Információ, jelentkezés: Szabóné Ronkó Erzsébet, 30/488-4578, ronkoe@knp.hu.

2019. NOVEMBER 5.

ÖTÓRAI ZÖLDTEA A TERMÉSZET HÁZÁBAN
Daruvonulás a Dél-Alföldön – Albert András, természetvédelmi őr előadása.
Kezdés: 17:00 óra.
Helyszín: Természet Háza, Kecskemét, Liszt Ferenc u. 19.
Az előadáson a részvétel ingyenes.

DECEMBER 8.

MIKULÁS TÚRA A FÜLÖPHÁZI BUCKAVIDÉKEN
Télen sem kell szögbe akasztanunk a bakancsot, a homokbuckák ilyenkor is élvezetes a séta.
Találkozó: 9:00 órakor a Naprózsa Ház parkolójában.
Megközelítés: az 52-es út 20. km szelvényében, Természetvédelmi Oktatóközpont feliratú tábla jelzi a házat.
Résztvételi díj: felnőtt 900 Ft/fő, nyugdíjas 600 Ft/fő, gyerekeknek és Mikulás sapkát viselőknél ingyenes. A túra után a résztvevők vendégeink egy meleg teára a Naprózsa Házban.
Információ, jelentkezés: Szabóné Ronkó Erzsébet, 30/4884-578.

DECEMBER 14.

MADÁRKARÁCSONY A KOLON-TÓNÁL
A tél komoly megpróbáltatást jelent sok énekesmadár számára, ilyenkor nagy segítséget jelent a madáretetők feltöltése apró magvakkal, amellyel folyamatos táplálékforrást biztosíthatunk számukra. A program során madárgyűrűzési bemutatót tartunk az etető vendégeiről, és lehetőség nyílik téli madáreség készítésére is. A program kb. 4 óráig.

Találkozó: 9:00, Izsák, fogathajtó pálya, madáretető.
Résztvételi díj: felnőtt 900 Ft/fő, kedvezményes 600 Ft/fő, családi jegy 2400 Ft. A részvétel előzetes regisztrációhoz kötött.
Információ, jelentkezés: Biró Csaba, 30/4884-540, birocs@knp.hu.

Mi az a szikes tó?

A szikes tó olyan természetes vagy természetközeli vizes élőhely, amelynek medrét tartósan vagy időszakosan legalább 600 mg/liter nátrium kation dominanciájú oldott ásványi anyag tartalmú felszíni víz borítja, illetve a területén sziki életközösségek találhatók. Magyarországon az összes szikes tó védettnek számít. A Kárpát-medence szikes tavaira – a világ egyéb sós vizeihez képest – az alacsonyabb sótartalom, ugyanakkor az erős lúgosság jellemző.

Már javában zajlik a legendák felkutatása

Vicces sztorik, ámulatba ejtő mesék, hosszú évek óta keringő pletykák, vagy éppen legendák karizmatikus alakjai – az utóbbi hetekben és hónapokban ezek után kutattak. Sikerral járt a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat csapata, hiszen térségünkben szép számmal akadnak csodálatos, vagy éppen humorral fűszerezett, a valóságtól kissé elrugaszkodott történetek.

Biztosan mindenki ismer legalább egy legendát, amely a saját településéhez kapcsolódik. A megyei önkormányzat ezeket a történeteket kutatta fel az elmúlt hónapokban, melyek szereplői helyet kaphatnak a Bács-Kiskun megyei könyvében és legendagyűjteményében.

A legjobb ötleteket a szakemberek már vizsgálják, valóságslapjukat kutatják: Virág Gedeon lábáról tényleg le kellett vágni a csizmát, mikor hazatért a hárszárakkal a harcmezőről? Mi is az a Szent Antal tüze, egy betegség vagy a kiskunmajsai pálinka gúnyneve? Igaz, hogy Petőfi 10 aranypengőt csalt ki csellel Döbrögi zsebéből Félegyházán? Ki volt az a fiú, akiért állítólag az égből lovasok szálltak alá Uszód-

don? Hogy került a magos tornyú Szentkirály Akasztó közelébe?

Ha kíváncsi a válaszokra, és szívesen olvasna további vicces és mégis valóságmorzsákon nyugvó történeteket, akkor kövesse nyomon a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat programját. A történetek központi alakjai hamarosan kilépnek - a most még csak egy-egy település vagy személy emlékezetéből -, és megmutatják magukat a nagyvilágnak. A művészi kidolgozottságú, gazdagon illusztrált mesekönyv és legendás könyv minden településre eljut majd. Az elkövetkező években, pedig a karakterek bemutatkozására térségi, országos rendezvényeken és képviselik hazánkat külföldön is.

Moiskó Csilla

„Boldog lisztből” sütötték Bács-Kiskun kenyerét

Kerekegyházán tizenhetedik alkalommal tartottak aratófesztivált, aminek társrendezvényén elkészült a megye kenyere és bemutatkoztak Bács-Kiskun testvérmegyéinek kulturális csoportjai is.

A Bács-Kiskun Megye Kenyere megsütéséhez szinte a megye valamennyi településéről érkezett búza felajánlás, amit a megyei önkormányzat hagyományos módon, kövön őröltetett meg. A települések örömmel vettek részt ebben a szép kezdeményezésben, hiszen a közös alapanyag, a nemzeti színű szalaggal átkötött kenyér kifejezi, hogy az élet és a haza összekapcsolódik. Ezért is kaphatta a liszt a „boldog” jelzést. A helyszínen, a kemencében megsütött kenyeret megszentelték és megáldották az egyházak képviselői, a cipókat pedig a helyiek fogyasztották el jóízűen.

A fesztiválra az anyaországon túlról is érkeztek szép számban. A Kárpát-medencei összetartozásunkat szimbolizálta a topolyai Cirkalom Táncgyűttes (Vajdaság) – akik 2014-ben megnyerték a Fölszállott a páva tehetségkutató verseny néptánc kategóriáját -, a háromkúti csángó gyermekcsoport és a szintén erdélyi Szilvámag Táncsoprot. Megyénket a kiskunmajsai Szekeres Kamilla

képviselte, aki népdalcsokrokat énekelt.

A magyar-magyar összetartozást is erősítő kulturális műsor révén szerte Nagy-Magyarországon barangolhatott a közönség a Délvidéktől az ezeréves határig.

Az aratófesztiválon nem csak a „boldog lisztből” sütött kenyeret lehetett megkóstolni, hanem Bács-Kiskun megye idei esztendőben kitüntetett borait és pálinkáit is megismerhették a nagy sikerű kerekegyházi ünnepnap résztvevői.

Farkas Etelka

Jószándékkal másokért

Lassan két évtizede alakultak, s bár nem verik nagy-dobra akcióikat, mégis nagyon sokat tesznek védelmünk és biztonságunk érdekében. Ők a Bács-Kiskun Megyei Polgári Védelmi Szövetség tagjai.

Az önkéntes alapon működő szövetség az ifjúsági versenyek és táborok szervezésén túl részt vesz a települési, járási és megyei önkéntes mentőszervezetek felkészítésében, működtetésében. Ezek a mentőcsoportok elsősorban ár- és belvizeknél, valamint rendkívüli és szélsőséges időjárási eseményeknél sietnek a települések lakóinak védelmére, segítve ezzel a hivatásos katasztrófavédelmi erők munkáját.

A megye legfelkészültebb mentőcsoportjának, a Petőfi Mentőcsoport tagjai között találjuk a bajai Havária Katasztrófaelhárító Közhasznú Egyesületet, mely részt vett

május 29-én, a Duna fővárosi szakaszán elsüllyedt Hableány személyhajó utasainak felkutatásában és a hajóroncs kiemelésében. Erdemeik elismerésül Pintér Sándor, Magyarország belügyminisztere Szathmári Zsoltnak a Rendkívüli Helytállásért Erdemjel Arany Fokozatát, Gyulánszky Milánnak és Kovács Gábornak a Bátorságért Erdemjelet adományozta.

A segítő kézről soha nem elég, így aki kedvet, elszántságot érez magában és elfogadja a szövetség céljait, az csatlakozzon bátran hozzájuk! Ha így döntenek, forduljanak bizalommal Mészáros Zoltán elnökhöz a +36 (20) 453-1728 számon,

vagy Rausch Sándor, tiszteletbeli elnökhöz a +36 (30) 636-0674 számon. A szövetség életéről részletesen a <http://bacs.katasztrofavedelem.hu/polgari-vedelmi-szovetseg> webhelyen tájékozódhatnak.

Várkonyi Éva

BÁCS-KISKUN MEGYEI PROGRAMAJÁNLÓ

Időpont	Település	Megnevezés
SZEPTEMBER		
25.	Tiszakécske	Boldogulj Bács-Kiskunban! - pályázati tájékoztató
26.	Kiskunmajsa	Kiskertem - eredményhirdetés - I.
27.	Kecskemét	Megemlékezés Dr. Szobonya Zoltán halálának évfordulóján
27.	Kiskunmajsa	Kiskertem - eredményhirdetés - II.
27-29.	Nemesnádudvar	Szent Mihály-napi Újbor Ünnepe
28.	Tiszaalpár	VIII. Országos Kosárfonó Találkozó
28.	Tiszaalpár	Összetartozunk - VIII. Országos Kosárfonó Találkozó
28-29.	Tiszaalpár	XVI. Bársony Mihály Tekerőlantos Találkozó
30.	Tiszakécske	Helyi Arcok - Böszörményi Gyula
OKTÓBER		
4-6.	Izsák	XXXIV. Izsáki Sárfehér Napok
5.	Kunadacs	Hagyományörző szüreti felvonulás
5.	Petőfiszállás	Szüreti felvonulás
5.	Soltszentimre	Szüreti felvonulás és bál
5.	Sükösd	Szüreti felvonulás és bál
5.	Tázlár	Szüreti felvonulás
12.	Balotaszállás	Szüreti mulatság
12.	Kunadacs	VI. Kunadacsi Kolbász és Pálinkafesztivál
12.	Tiszaalpár	Tiszaalpári Szüreti Bál
19.	Hajós	Tökös Pincenyitogató
19-20.	Lajosmizse	III. Őszi Csokoládé Fesztivál
24.	Kiskunfélegyháza	Móra-emlékülés és II. Móra- találkozó
24.	Kunszentmiklós	Kiskertem - eredményhirdetés - I.
25.	Kunszentmiklós	Kiskertem - eredményhirdetés - II.
NOVEMBER		
8.	Kecskemét	II. Bács-Kiskun Megyei Bormustra
9.	Bócsa	IX. Bócsator
9.	Kiskőrös	Kemencés Gasztronómiai Fesztivál
9.	Kunfehértó	Márton Nap
9.	Szabadszállás	XX. Dr. Kálmán Lajos Népzenei Találkozó
9.	Szakmár	Márton-napi Újbor Ünnepe
16.	Homokmégy	Összetartozunk - IX. Pirisi László Emlék Sportnap
16.	Ballószög	IV. Kolbásztöltő verseny
16.	Tázlár	Kiskunor és Böllértalálkozó
23.	Csölyospálos	Katalin Bál
23.	Kiskunhalas	Folk Est az Erdőfü zenekarral

Bács-Kiskun hazavár

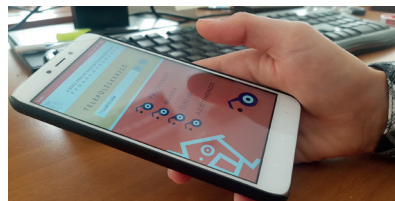
A „Bács-Kiskun hazavár” egy mobiltelefonra letölthető alkalmazás, amely három térségben, Kiskunmajsa, Tiszakécske és Kunszentmiklós környékén külön-külön applikációban mutatja be a hazatelepülési szándékozónak a megyénkben munkát, otthont keresőknek a térség adta lehetőségeket.

A legfontosabb kérdésekre ad választ, mint például az eladó ingatlanok, a betölthető munkahelyek, az oktatási lehetőségek, az egészségügyi ellátórendszer, a letelepedést segítő települési programok, a menetrendek, a szabadidős lehetőségek és az aktív közösségek. Az applikáció térképen mutatja meg a keresett településen a kiválasztott keresési eredményeket, valamint a releváns weboldallal köti össze az érdeklődőt, ahol bővebb információt talál.

A rövidesen letölthető applikációk Bács-Kiskun megye három területén lesznek elérhetőek, ahol településszintű szűréssel kaphat naprakész információt a megyénkbe letelepedni szándékozó.

Az alkalmazások segítséget nyújtanak a költözésben, a megyénkben való letelepedésben, hiszen Bács-Kiskun hazavár!

Szekeres Béla

Elszántság kitartással fűszerezve

Eltökélttség, szorgalom és alázat jellemzi Pesti Márton, aki alig 6 éve csöppent bele a küzdősportok világába, de már ez idő alatt is kimagasló eredményeket ért el. Nem véletlenül nyerte el 2019-ben a Bács-Kiskun Megye Sportjáért Díját.

Számos rangos versenyen vett részt, többszörös országos bajnok. Gyerekkorától kezdve rengeteg sportágban kipróbálta magát, de egyik sem kötötte le igazán. Néhány évvel ezelőtt azonban, amikor Fejes István keze alatt elkezdte a brazil jiu-jitsut, azonnal tudta, hogy megtalálta, amit keresett. Kellő elszántsággal állt hozzá, így gyorsan sikerült szép eredményeket elérnie, ami egyre

ösztönzőbben hatott rá. Innentől pedig nem volt megállás...

- Még ma is élénken él az emlékeimben az 2016-os Halmi Vale Tudo ceglédi küzdősport gála. Ott láttam először profi, magas színvonalú MMA (kevert harcművészetek) mérkőzéseket. Az ott megtapasztalt hangulat és légkör teljesen magával ragadott. Eldöntöttem: ki kell magamat próbálnom a kevert harcmű-

vészetekben is - mesél a kezdetekről Pesti Márton.

Büszke az elért eredményeire, főként a 2018-as HMMAF 84 kg-os MMA Magyar Bajnoki cím jelent számára nagyon sokat. Valamint az elmúlt három évben a TEK BUDO gálakon földharc szabályrendszerben összegyűjtött 8 aranyérmére is büszkeséggel gondol. Jelenleg készül a 2019-es Milánói USIP Rendőr Világjátékokra. Ezt követően pedig az év vége környékén egy profi, vagy félprofi MMA meccsen szeretne részt venni. Amennyiben ez jól sikerül, akkor pedig meg sem áll egy külföldi gáláig.

Díjához, valamint eddig elért eredményeihez gratulálunk és további sok sikert kívánunk!

Debreceni Vanda

BÁCS-KISKUN MEGYE SPORTJÁÉRT DÍJ

Kitüntették a kosárlabda egyik élő legendáját

A kosárlabda társadalom Adamik Feri bácsija az idei évi kitüntetett.

Adamik Ferenc már sportolóként kimagasló eredményeket ért el, de a középiskolai testnevelő tanár, atlétika szakedző és kosárlabda szakedző képzések sikeres elvégzését követően tudta igazán megmutatni azt, hogy példaképnek született és hamarosan új alapokra helyezte a sportéletet Kecskeméten, majd egyike lett a legkiemelkedőbb utánpótlás edzőknek - több sportágban is.

Az ő nevéhez fűződik az első helyi cselgáncs szakosztály megalapítása, ahol magyar bajnokokat és neves edzőket formált az

elkötelezett fiatalokból. Hasonló eredményeket ért el az atlétika terén is, országos bajnok és válogatott atléták egyaránt kerültek ki a kezei közül. Mindez azonban csak a kezdet volt.

Feri bácsi történelmet írt azáltal, hogy atlétikai alapra helyezte a kecskeméti kosárlabdát és egészen az első osztályig vezette a helyi sportolókat. Országsszerte ismert játékosokat nevelt és több mint félszáz utánpótlás korosztályos válogatott játékos lehet hálás, hogy egy ilyen ikonikus edző által tanulhattak szeretett sportjukról.

Feri bácsi! Köszönjük a sporttársadalomért végzett munkáját!

Józan Ágota

A 2018-AS ÉV JÁTEKOSA

Edzőként folytatja

Visszavonult ifj. Nagy Péter, az első és az egyetlen magyar röplabdázó, aki Bajnokok Ligája győztes címmel büszkélkedhet.

- **Miért váltottál az edzői pályára?**
- Fizikailag jó állapotban voltam, de a személyes fejlődésemért már nem feltétlen az szolgálta legjobban, hogy még egy évet a pályán töltsék. A MAFC ajánlatának köszönhetően pedig minden adott lett a váltásra.

- **Hogyan vált ilyen kiemelkedő játékos belőled?**

- Nem vagyok elégedetlen, de nem lettem olyan játékos, mint amilyen szerettem volna. Gyermekkorom óta erre készültem, az olasz bajnokság volt az álomom, melynek eléréséért sokat tettem edzéseken kívül is.

- **Mit gondolsz, mi lesz edzőként a legnagyobb erősséged?**

- Bízom abban, hogy a kommunikáció. Játékosmúltamnak köszönhetően remélem, jól megtalálom majd a különböző személyiségekhez a kulcsot. Továbbá öntudatlanul is sokat tanultam környezetemtől, anyukám mindig felkészült, profi edző volt, szeretném a példáját követni.

- **Milyen tanácsot adnál a fiatal játékosok számára?**

- Számomra meghatározó volt a sportolói énem és a magánéletem különválasztása, így már nem minden a sportolói sikerektől és kudarcoktól tettem függővé. Javasolom ezt minden játékosnak. Szintén fontos, hogy előzzék meg a sérüléseket, baj esetén pedig tartsák tiszteltben a rehabilitációra szükséges időt.

Józan Ágota

Nagyapámról, Adamik Feri bácsiról:

„Karakán, életerős ember, a mai napig odafigyel magára. Következetes, erős a hangja, nagy a tudása és a keménysége ellenére a tanítványok szerették és sok pozitív tulajdonságot tartogat. Edzői pályafutásomhoz azt tanácsolta, hogy mindig érkezsek pontosan és az első napon legyenek kőkemény, hiszen a szigorúságból mindig vissza tudok venni.”

Nagy Péter

Erdélyi Zsolt a Vasfüggöny mentén

Hatalmas kalandba kezdett május 5-én Erdélyi Zsolt, aki első magyaraként akarja teljesíteni kerékpárral a Vasfüggöny-útvonal (Iron Curtain Trail) közel 12 ezer kilométeres távját.

A debreceni túrakerékpáros Norvégia-ból indult, ahol még tél volt akkoriban és a mínuszok is nehezítették a haladását. Mint mesélte: a nappali órákban sem volt éppen kerékpározásra alkalmas idő, de haladni kellett, hogy teljesítse a napi penzumot. Az időjárás a balti államok környékén enyhült és lassan megérkezett a tavaszba. A magyarországi szakaszon már kánikulában tekert - ahol több helyen, például Bácsalmáson is akadtak kísérei -, és már ősz lesz, mire teljesíti a kihívást, amivel a két világrendszer elválasztó vasfüggöny felszámolásának 30 éves évfordulójára állít emléket.

A „négyévszázakos” túra a terveit szerint szeptember utolsó napjaiban ér véget, akkor érkezik a bolgár-török határ közelébe.

Erdélyi Zsolt - aki útja során többször is közvetlenül az országhatárok mentén tekert -, azt tapasztalta, hogy mindenféle erős a határőrizet, gyakran megállították és ellenőrizték.

Az útvonal mentén - ami az EuroVelo13 kerékpáros úthálózat része -, sok helyen meghagytak látogatható mementókat, eredeti őrtornyokat, barakkokat, kerített szakaszokat, hogy emlékeztessenek a közelmúlt történelmére, amikor közel fél évszázadon keresztül erőszakosan kettéválasztották Európát.

A túra magyarországi szakasza **Tompa és Kelebia** érintésével zárult. Erdélyi Zsolt tekerését a bicajos.com oldalon is lehet követni.

Farkas Etelka

